

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 25/17234-2
Saksbehandler Bård Andreas Lassen

Utvalg	Møtedato
Hovedutvalg for næring, kultur og miljø	25.09.2025
Fylkesutvalget	07.10.2025

Samarbeid om besøksforvaltning for Steinsfoss tømmerrenne og Kringsjø i Vennesla og Iveland kommuner

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

1. Fylkesutvalget gir sin tilslutning til at Agder fylkeskommune, i samarbeid med Vennesla kommune og Iveland kommune, viderefører arbeidet for å utvikle Steinsfoss tømmerrenne og Kringsjø som et mer attraktivt og bærekraftig besøksmål, hvor hensynet til naturmangfold, kulturmiljø og lokalmiljø blir ivaretatt.
2. Fylkesutvalget gir sin tilslutning til at Agder fylkeskommune bidrar aktivt i søknadsprosessen om autorisasjon som nasjonal turiststi innen 2027.
3. Fylkesutvalget anbefaler at det i handlings- og økonomiplanen for 2026–2029 avsettes 1,1 mill. kroner årlig til gjennomføring av besøksstrategi med tiltaksplan. Det tas forbehold om fylkestingets endelige behandling av budsjett- og økonomiplan.
4. Fylkesutvalget forutsetter at Vennesla kommune og Iveland kommune gjør vedtak i tråd med foreslått finansieringsplan.

Vedlegg

Sammendrag

Fylkeskommunedirektøren foreslår å styrke samarbeidet om besøksforvaltning for Steinsfoss tømmerrenne og Kringsjø i Vennesla kommune og Iveland kommune.

Fylkeskommunedirektøren anbefaler at Agder fylkeskommune, i samarbeid med Vennesla kommune og Iveland kommune, fortsetter arbeidet for at Steinsfoss tømmerrenne og Kringsjø skal være et mer attraktivt og bærekraftig besøksmål hvor hensynet til naturmangfold, kulturmiljø og lokalmiljø blir ivaretatt. Fylkeskommunedirektøren anbefaler det arbeides for at Steinsfoss tømmerrenne autoriseres som en av landets 15 nasjonale turiststier innen utgangen av 2027. Fylkeskommunedirektøren foreslår en bevilgning på 4,4 mill. kroner over fire år til arbeidet med besøksstrategi og tiltaksplan.

Saksopplysninger

Steinsfoss tømmerrenne og Kringsjø er en attraksjon som sammen med Setesdalsbanen byr på en unik kombinasjon av natur, friluftsliv, kulturmiljø og historie. Økt markedsføring og oppmerksomhet på sosiale medier har ført til at tømmerrenna har blitt et av regionens mest populære reisemål. Visit Norway har tømmerrenna som nummer én på lista over Norges ti mest unike fotturer, og det er en stadig vekst i antall besøkende. Rundt 70 000 besøkende fra inn- og utland vil ha gått tømmerrenna i løpet av 2025, og brukerundersøkelser viser at rundt halvparten av de besøkende i høysesongen er utenlandske turister. Områdets unike opplevelsesmuligheter gir grunn til å tro at antall besøkende også vil øke i tiden som kommer. Vennesla kommune og Iveland kommune har derfor satt i gang et arbeid for bedre besøksforvaltning på stedet. Agder fylkeskommune deltar også aktivt i arbeidet. Dette er en direkte oppfølging av samarbeids- og utviklingsavtalen mellom Vennesla kommune og Agder fylkeskommune. I avtalen står det: *«Partene vil gjennomføre en mulighetsstudie for området Grovane–Steinsfoss–Kringsjø–Paulen med sikte på videreutvikling av området med utgangspunkt i reiselivsnærings-, kulturarv- og friluftsinnteressene på stedet. Partene vil også samarbeide for at Tømmerrenna skal få status som «Nasjonal turiststi» og statlig sikret friluftslivsområde, samt om bedre tilrettelegging for allmennhetens bruk av området.»*

Mulighetsstudie og besøksstrategi

I løpet av 2024 og 2025 har Vennesla kommune og Iveland kommune og Agder fylkeskommune samarbeidet om å lage en mulighetsstudie og besøksstrategi med plan for tiltak som bør gjennomføres i området. Arbeidet, som gjennomføres med tilskudd fra Miljødirektoratet, vil sluttføres i løpet av høsten 2025 etter at høring er gjennomført. Formålet med besøksstrategien er at besøkende skal få en god og trygg opplevelse, samtidig som at hensynet til natur, kulturmiljø og lokalsamfunn blir ivaretatt på en god måte. I tillegg fastsetter besøksstrategien mål, rammer og tiltak for en helhetlig besøksforvaltning der kommunene har en sentral rolle.

I utkast til tiltaksplan er det angitt en rekke tiltak som må eller bør gjennomføres i årene fremover. Noen av tiltakene haster mer enn andre. For eksempel er bedre parkerings- og sanitærløsninger blant tiltakene som bør tas tak i raskt. Samlet sett er det angitt tiltak med en kostnadsramme på rundt 15 mill. kroner. En del av disse tiltakene kan delfinansieres gjennom ulike tilskuddsordninger som f.eks. spillemidler, statlige og fylkeskommunale tilskuddsordninger for friluftsliv, fylkeskommunal tilskuddsordning for bærekraftig besøksforvaltning. Andre tiltak vil kreve at det settes av egne midler.

Besøksstrategi med tiltaksplan skal etter planen legges ut på høring om kort tid, og forventes ferdigstilt før årsskiftet.

Nasjonal turiststi

Et viktig formål med mulighetsstudie og besøksstrategi har vært at Vennesla kommune og Iveland kommune skal kunne søke om at tømmerrenna blir autorisert som en av landets [nasjonale turiststier](#). De nasjonale turiststiene er spesielt utvalgte stier rundt med svært stor både attraksjonskraft og opplevelsesverdi. Stiene skal gjennom langsiktig og helhetlig planlegging tåle meget høyt besøk uten at natur-, kultur- og opplevelseskvalitetene forringes. Turiststiene skal også være gode eksempler i et bærekraftig norsk reiseliv, og bidra til økt lokal verdiskapning. Det er Miljødirektoratet som autoriserer de nasjonale turiststiene gjennom en egen søknadsprosess der en rekke [autorisasjonskrav](#) må innfris. Autorisasjonen gjelder for fem år av gangen. Nasjonal turiststi er et kvalitetsstempel på at et stort antall besøkende får gode og trygge opplevelser, samtidig som naturen og kulturverdiene i området er tatt hensyn til. Stier som er autorisert som Nasjonal turiststi vil motta et årlig statlig grunntilskudd på 300 000 kroner. I tillegg kan det søkes om ytterligere tilskudd til tilrettelegging, informasjonstiltak, planlegging, prosjektledelse osv.

Finansering fra kommuner og fylkeskommune

For å sikre en rask og god oppfølging av besøksstrategien med tiltaksplan, har administrasjonene i fylkeskommunen og kommunene utarbeidet følgende forslag til finansierungsplan. Det legges opp til et spleiselag hvor kommunene og fylkeskommunene bidrar med 50 prosent hver.

	2026	2027	2028	2029	Sum
Vennesla kommune	1,0 mill. kr	1,0 mill. kr	1,0 mill. kr	1,0 mill. kr	4,0 mill. kr
Iveland kommune	0,1 mill. kr	0,1 mill. kr	0,1 mill. kr	0,1 mill. kr	0,4 mill. kr
Agder fylkeskommune	1,1 mill. kr	1,1 mill. kr	1,1 mill. kr	1,1 mill. kr	4,4 mill. kr
Sum	2,2 mill. kr	2,2 mill. kr	2,2 mill. kr	2,2 mill. kr	8,8 mill. kr

Vennesla kommune og Iveland kommune vil ta endelig stilling til sin finansiering i løpet av høsten 2025.

Vurderinger

Steinsfoss tømmerrenne og Kringsjø er et av regionens mest besøkte friluftsområder og turistdestinasjoner. Samtidig er området ikke tilstrekkelig tilrettelagt for å håndtere et så stort antall besøkende som man opplever i dag. Både hensynet til trafikkikkerhet, kulturminner, naturmiljø, avfallshåndtering, sanitær, beredskap og sikkerhet i renna, gjør det nødvendig med en mer strukturert og planmessig oppfølging av området.

Fylkeskommunedirektøren mener det er behov for en helhetlig besøksforvaltning der kommunen, i samarbeid med næringsliv, frivillighet, grunneiere, lokalmiljø og andre offentlige myndigheter, jobber målrettet over tid for å gjøre tømmerrenna og Kringsjø til et mer bærekraftig besøksmål. Gjennom en forutsigbar og langsiktig finansierungsplan vil det være enklere å jobbe målrettet for gjennomføring av tiltak. Dessuten vil egne økonomiske ressurser kunne inngå som egenandel i søknader om ekstern delfinansiering til tiltak. Fylkeskommunedirektøren anbefaler derfor at det settes av 1,1 mill. kroner årlig for de neste fire årene for gjennomføring av anbefalte tiltak i området.

Ordningen med nasjonale turiststier innebærer at inntil 15 stier skal autoriseres nasjonalt. Dette vil være en eksklusiv liste med mange av de fineste og mest kjente turiststiene rundt om i landet – f.eks. Besseggen, Kjerag, Preikestolen og Trolltunga. Med felles

markedsføring og merkevarebygging, er det grunn til å tro at disse turiststiene vil få økt oppmerksom både nasjonalt og internasjonalt. Dersom Steinsfoss tømmerrenne skulle bli en nasjonal turiststi, vil det kunne skape positive ringvirkninger for både næringslivet og øvrige attraksjoner i Iveland, Vennesla og regionen for øvrig. I tillegg vil en autorisasjon som nasjonal turiststi innebære et årlig statlig driftstilskudd til vedlikehold og tilrettelegging. Dette vil være et kjærkomment bidrag til oppgradering av både tømmerrenna og omkringliggende infrastruktur.

I dag er det seks autoriserte turiststier nasjonalt, og det jobbes for autorisering av flere kandidater rundt om i landet. Det har ikke blitt autorisert noen turiststier på verken Sørlandet eller det sentrale Østlandet, og Miljødirektoratet har signalisert at det er ønskelig med en geografisk spredning av turiststiene. Fylkeskommunedirektøren mener at Steinsfoss tømmerrenne er en av ytterst få kandidater i vår region. For å unngå at lista over nasjonale turiststier fylles opp av andre stier andre steder i landet, anbefaler fylkeskommunedirektøren at kommunene og fylkeskommunen samarbeider faglig og økonomisk for at Steinsfoss tømmerrenne skal få status som nasjonal turiststi. Dette vil blant annet innebære å sørge for at autorisasjonskravene blir innfridd, slik at det kan søkes i løpet av 2026 eller 2027.

Regionplan Agder 2030

Arbeid med besøksforvaltning og verdiskaping knyttet til tømmerrenna og Kringsjø vil være i tråd med følgende mål Regionplan Agder 2030:

- 1.4. Agder er et aktivitetsvennlig samfunn med nærmiljøer, sosiale møteplasser og friluftslivsområder som bidrar til at flere er mer fysisk aktive.
- 5.3 Verdiskapningen knyttet til kystkultur, kulturarv i indre bygder og trehusbyene har økt.

Formålet med Regionplan Agder 2030 er blant annet å utvikle Agder til en miljømessig bærekraftig region i 2030 med lave utslipp. En helhetlig besøksforvaltning vil ha positive konsekvenser for miljøet som følge av bedre sanitær- og avfallsløsninger, kanalisering av ferdsel for å unngå slitasje og forstyrrelser på naturverdier. Økt besøk til tømmerrenna og Kringsjø vil trolig kunne bidra til økt trafikk som igjen skaper både økt støy, økt klimautslipp og økt utslipp av annen støv- og luftforurensing (SO₂, NO_x og partikler). Med stadig økende el-bilandel vil utslipp av klimagasser og lokal luftforurensing kunne bli lavere på sikt, mens støyproblematikken trolig vil bli vedvarende. Et av autorisasjonskravene for nasjonal turiststi er at det er utarbeidet en plan for å øke andelen besøkende som kommer med offentlig transport. En slik plan vil kunne bidra til reduksjon av negative klima- og miljøeffektene som følge av flere besøkende.

Økonomiske konsekvenser

Saken vil innebære en årlig bevilgning på 1,1 mill. kroner i perioden 2026–2029, totalt 4,4 mill. kroner. Fylkeskommunens bidrag forutsetter en 50 prosent kostnadsdeling mellom kommunene og Agder fylkeskommune, slik det er lagt opp til i finansieringsplanen. Endelig avklaring om finansiering gjøres i forbindelse med vedtak av handlings- og økonomiplan for perioden.

Konklusjon

Fylkeskommunedirektøren anbefaler at Agder fylkeskommune, i samarbeid med Vennesla kommune og Iveland kommune fortsetter arbeidet for at Steinsfoss tømmerrenne og Kringsjø skal være et attraktivt og bærekraftig besøksmål hvor hensynet til naturmangfold, kulturmiljø og lokalmiljø blir ivarettatt. Fylkeskommunedirektøren anbefaler at det jobbes for at Steinsfoss tømmerrenne skal bli autorisert som en av landets 15 nasjonale turiststier

innen utgangen av 2027. Fylkeskommunedirektøren anbefaler at det innarbeides 1,1 mill. kroner til arbeidet i budsjettet for 2026, og at tilsvarende sum innarbeides årlig i økonomiplanen for 2027–2029.

Kristiansand, 22.09.2025

Tine Sundtoft
Fylkeskommunedirektør

Kristin Tofte Andresen
fylkesdirektør